

anden Side ved den private Examen Censorerne og Examinatorerne bestandig ere de samme, saaledes at der kan danne sig en Praxis, hvorefter Aspiranterne kunne rette sig; men for det Første vil Forholdet ikke derved blive lige, og for det Andet er den Paastand, at det er de samme Personer, som examinere, aldeles falst. Der er en uhyre Verlen, og jeg er overbevist om, at det, hvis dette Forslag skulde komme til et Udvalg, vil vise sig, hvilke store Forskjelligheder der have fundet Sted, ikke alene med Hensyn til Personer, men ogsaa med Hensyn til System. Jeg har fulgt Sagen nøie, og det har forbausset mig at see disse Forskjelligheder. Ved Examen i Religion tog f. E. een Examinator Sagen historisk og meget grundigt, hvorimod en anden tog den filosofisk, og jeg er overbevist om, at der er theologiske Candidater, som vilde have havt Nøie med at besvare de fremsatte Spørgsmaal. Naturligviis dumpede ogsaa en Slump, men Folk sagde: Ja, Herre Gud, det er kun Skolelærere. Der er indvendt imod disse Examenscommissioner, at de, naar de ogsaa skulde anvendes ligeoverfor Seminariernes Elever, vilde forhindre Udviklingen af den nødvendige Værefriheden paa Seminarierne, saaledes at disse ikke kunde indrette sig, som de fandt det bedst og beqvemst. Den Indvendning har den høitærede Cultusminister ansført; men Seminarierne skulle ikke have Lov til at indrette sig det beqvemt. Dernæst har et æret Medlem, som sidder henne ved Binduerne — jeg husker ikke i Dieblisset hans Navn — sagt, at Lærerne havde deres Kjæphest at ride, men at de vilde blive forhindrede deri, naar der blev en almindelig Examens-Commission. Jeg troer imidlertid ikke, at Lærerne skulle have Lov til at ride Kjæphest; de skulle ride de Heste, som Staten giver dem, og give Eleverne den Dressur, som forlanges; men en videre Frihed kan gaae temmelig vidt og kan let blive til Plageri for dem, der skulle dresseres. Der er endnu et andet Punkt, som jeg ikke bestemt kan præcisere, men som dog ogsaa har været en Bevæggrund for mig til at komme med dette Forslag, og det er, at jeg troer, at disse gamle Anstalter kunne have godt af at have Concurrenter. I Livet trænge vi til Concurrence, det gjøre vi

ogsaa her, og dersom vi ikke have en saadan, synker det Hele meget let sammen, saaledes at det, medens vi troe, at vi have deilige Anstalter, kan være, at disse ikke due synderligt. Naar vi faae en saadan Examenscommission, som jeg forudsætter bliver ordentlig sammensat — det bliver den høitærede Ministers Sag — vil man først see, om den Underviisning, for hvilken Staten betaler, er bedre, og om de Elever, for hvilke den sørger, ere mere dannede end de Andre. Jeg har — som det vil sees — foreslaaet, at Commissionen skal sammensættes af 12 Personer, 6 Examinatorer og 6 Censorer, og jeg troer, dette vil være nok, naar man seer, at der er 16 Sag, hvoraf dog de 4 kunne skydes ud, saaledes at der til dem tages andre Censorer og Examinatorer. For at man ikke i Fremtiden skulde blive udsat for den samme Bevægelighed, der hidtil har hersket ved Skolelærerexamen med Hensyn til Examinatorer og Censorer, har jeg foreslaaet det Præservativ derved, at Medlemmerne af Examenscommissionen skulle ansættes paa 5 Aar. Derved kommer der en større Sikkerhed tilstede, end der nu er; men Dødsfald kan man naturligviis ikke beregne. Dernæst har jeg søgt at give denne Examenscommission en vis Myndighed, Forhen havde Skoledirecteuren en saadan, men denne Overmand existerer nu ikke mere, og naar vi gaae ud fra, at Cultusministeren vil sætte de dygtigste Folk ind i Commissionen, forekommer det mig, at man passende kan anvise den til at være en Medhjælp og en Raadgiver, hvortil Cultusministeriet vistnok i mange Tilfælde kan trænge, men som det nu ikke har. Jeg har derfor foreslaaet, at Commissionen i visse Retninger skal tages med paa Raad af Cultusministeren, og det vil saaledes sees, at nogle Bestemmelser, der ere omtalte i § 3, først kunne tages af ham, efterat han har indhentet Betænkning fra Examenscommissionen. Man har indvendt mod en saadan Examenscommission, at det ikke vilde være tilraadeligt eller heldigt, naar Aspiranterne skulde samles her i Kjøbenhavn; men denne Grund forstaaer jeg ikke, den maa være udgaaet fra, at man ikke har megen Respect eller Tillid til den Kjøbenhavnske Befolkning. Dette kan maaskee